

БФ «СХІД SOS»

СХІД
SOS

ЗВІТ

**ЖИТТЯ ПОБЛИЗУ ЛІНІЇ ФРОНТУ:
НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ, АДАПТАЦІЯ
ТА ГУМАНІТАРНІ ПОТРЕБИ В ЗАПОРІЗЬКІЙ,
ДОНЕЦЬКІЙ І ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ**

СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ

Цей звіт містить інформацію щодо критичного стану та гуманітарних викликів, що постали перед прифронтовими громадами Запорізької, Донецької та Харківської областей. 12-20 травня 2024 року міжнародна моніторингова місія, організована Благодійним фондом «Схід SOS», провела дослідження в 26 населених пунктах, що було зосереджене на вивченні безпекової ситуації, умов адаптації та гуманітарних потреб.

Безпекова ситуація у відвіданих громадах залишається надзвичайно складною та невизначеною. У Запорізькій області лінія фронту більш стабільна, водночас бойові дії тривають на відстані близько 20 кілометрів від міста Запоріжжя. Лінія фронту на Донеччині просувається швидше, зокрема й поблизу міста Часів Яр (на момент здійснення моніторингової місії), що поставило під загрозу важливі транспортні маршрути, через які постачається гуманітарна допомога та відбувається евакуація цивільного населення. У Харківській області ситуація загострилася через відкриття нового фронту на півночі, що призвело до масштабних руйнувань і нової хвилі вимушених переселень.

Евакуація цивільного населення триває вздовж усієї прифронтової лінії, але з різною інтенсивністю. У Запорізькій області виїзджати погоджуються переважно люди старшого віку або представники маломобільних груп населення. На Харківщині евакуація триває через інтенсивні бойові дії в районі Вовчанська та Липців, багатьох покинути рідну домівку змушує страх повторної окупації.

Евакуаційні місії демонструють якісну координацію між обласними та місцевими військовими адміністраціями, Державною службою з надзвичайних ситуацій, Нацполіцією та громадськими організаціями.

Врятованих людей **розміщують у тимчасових прихистках**, умови в яких переважно незадовільні. Особливе занепокоєння викликає розселення представників маломобільних груп населення, адже на національному рівні вичерпуються місця для розміщення у спеціалізованих установах або пристосованих будівлях, обладнаних сходовими підйомниками. Тотальна деінституалізація закладів для людей з інвалідністю становить проблему, зважаючи на неможливість створення гідних умов для переходу з однієї системи в іншу (в умовах правового режиму воєнного стану).

Моніторингова місія також відмітила появу **нових стратегій інституційної адаптації**, зокрема й реорганізацію системи середньої освіти (у Харкові відкрито першу підземну школу), релокованих із тимчасово окупованих територій закладів освіти та охорони здоров'я (Токмацька лікарня в Запоріжжі працює з осені 2023 року за договором із Національною службою здоров'я).

Відновлення зруйнованого житла та інфраструктури залишається одним із найбільших викликів. На Донеччині руйнування житлової та комунальної інфраструктури в деяких громадах сягають 70-100%. Гостру потребу у ремонті будинків, шкіл, медичних закладів тощо мають громади, які не входять у зону дії програми «Відновлення» через наближеність до фронту, або ті, в яких відсутній спеціальний персонал, уповноважений реєструвати заявки про пошкодження або руйнування житла в публічному реєстрі. Крім того, компенсацію не можуть отримати власники пошкоджених будинків, які ніколи не реєстрували приватне житло в компетентних органах (у сільській місцевості ця частка складає близько 60% жителів).

Звіт містить рекомендації щодо необхідності продовження підтримки евакуйованого населення, фінансування ремонтних і відновлювальних робіт у прифронтових населених пунктах, докладання зусиль задля покращення доступу до води та електроенергії, матеріальної допомоги тимчасово переміщеним громадам, підтримки спрямованих на повернення дітей до офлайн-навчання зусиль, надання допомоги у створенні підземних дитячих закладів освіти, розробки програм зі працевлаштування та перекваліфікації, надання правової допомоги щодо відновлення документів і гарантій високого ступеню гнучкості в наданні допомоги.

СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ

Звіт є результатом міжнародної моніторингової місії прифронтовими громадами Запорізької, Донецької та Харківської областей, що відбулася 12-20 травня 2024 року. Місія організована та проведена Благодійним фондом «Схід SOS» (Україна) у межах проекту «Підтримка вразливих і важкодоступних груп населення в постраждалій від війни Україні» за фінансової підтримки Європейського Союзу. Завдання команди об'єднали моніторинг безпекової та гуманітарної ситуації у прифронтових громадах, визначення шляхів пристосування до життя в умовах війни, гуманітарних викликів і потреб.

Відвідані громади перебувають у безпосередньому контакті із зоною ведення бойових дій і існують в умовах постійного ризику швидкого погіршення безпекової ситуації. Вони також мають певні відмінності порівняно зі стабілізованою лінією зіткнення в Запорізькій області, зонами повільного просування фронту, ймовірними подальшими втратами підконтрольних уряду територій Донецької області та відкриттям нового фронту армією РФ на Харківщині.

Зустріч із представниками Луганської ОВА
у місті Дніпро

Моніторингова місія у селищі Ярова,
Донецька область

Заміноване поле,
Харківська область

БЕЗПЕКОВА СИТУАЦІЯ

Безпекова ситуація у відвіданих громадах є вкрай невизначеною не лише через безпосередню близькість до лінії фронту, а й значні переміщення лінії зіткнення в результаті бойових дій. Хоч лінія фронту має незначні зміни від початку повномасштабного вторгнення РФ у Запорізькій області, бої продовжують точитися приблизно в 20 кілометрах від міста Запоріжжя. Міста Гуляйполе та Оріхів майже зруйновані та втратили більшість мешканців. Водночас більш віддалені села, як-от Таврійське (знаходиться на відстані 14 кілометрів від міста), регулярно зазнають обстрілів з боку ворога. У Запоріжжі моменти відносного затишшя систематично перериваються обстрілами життєво важливих об'єктів інфраструктури (як-от гребля ДніпроГЕС), промислових або стратегічних об'єктів (аеропорт Запоріжжя), а також житлових кварталів. Розвідувальні безпілотики армії РФ регулярно літають над містом, подекуди до 36 годин поспіль, надаючи ворогу видимість всього, що відбувається в місті. Ракети С-300, випущені з позицій РФ на тимчасово окупованих територіях Запорізької області, досягають міста за близько 40 секунд і влучають до оголошення сигналу повітряної тривоги. Попередження про загрозу пуску балістичних ракет є звичним явищем для місцевих.

Зруйнована школа у селі Зарічне,
Запорізька область

Зруйнований міст у селі Богородичне,
Донецька область

Під сильним тиском піхоти РФ і військово-повітряних сил ворога лінія фронту просувається в Донецькій області швидше. Інтенсивні бої за контроль над містом Часів Яр створюють реальну загрозу для дорожньої магістралі Костянтинівка-Дружківка-Краматорськ-Слов'янськ і міста Покровськ, яке є великим залізничним вузлом, а отже й головним шляхом постачання гуманітарної допомоги та евакуації цивільного населення.

Дорога Покровськ-Костянтинівка вже потерпає від прицільних атак з боку ворога. Просування фронту у напрямку міст Карлівка та Курахове тисне й на населені пункти однойменного району на південний схід від Покровська (села Срібне, Комар, Костянтинопіль і Багатир Волноваського). Жителі цих населених пунктів переживають стан невизначеності та відчують тривогу за майбутнє, проте часто не обирають шлях вимушеного переселення. У Срібному з 1 427 мешканців (до повномасштабного вторгнення) залишилося близько 890 (зокрема й 55 внутрішньо переміщених осіб). Навіть у Багатирі, що з осені 2023 року регулярно зазнає обстрілів з боку ворога, проживає майже 1 000 людей. На півночі Донецької області ситуація спокійніша, як-от у місті Святогірськ і околицях, але швидко погіршується в напрямку міста Лиман, розташованого в безпосередній близькості до лінії фронту.

На початку травня 2024 року відкрився новий фронт на північному сході, а саме поблизу Вовчанська та Липців на Харківщині. Ворог зробив це з метою відтіснити українські війська від кордону з белгородською областю (рф) та наблизитися до Харкова (на відстань, доступну для атак з артилерії). Це погіршило ситуацію, спричинивши масові руйнування та спровокувавши нову хвилю вимушеного переміщення. Відтоді Харків страждає від безперервних обстрілів. Армія рф атакує місто ракетами С-300 з белгорода, які неможливо перехопити, а також безпілотниками, що містять вибухові заряди. Крім того, місто атакують керованими авіаційними бомбами, які вибухають на північно-східних околицях і в центрі міста, вражаючи зокрема й житлові будинки та об'єкти інфраструктури. Важкі звуки вибухів у центрі та на околицях супроводжували всі пересування членів спостережної місії в Харкові. Незважаючи на постійну небезпеку та щоденні жертви, жителі міста перебувають у стані очікування: немає панічних переміщень або поспішного від'їзду. Місто навіть приймає групи евакуйованих із північних територій області, де армія рф розпочала масштабний наступ.

Зруйнована будівля у місті Святогірськ, Донецька область

ЕКСТРЕНА ЕВАКУАЦІЯ ТА РОЗМІЩЕННЯ ВРЯТОВАНОГО ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ

Переміщення лінії фронту впливає й на евакуацію цивільного населення із зони бойових дій. Відносна стабільність лінії фронту у Запорізькій області пояснює низьку кількість евакуаційних місій. Погоджуються виїзжати переважно люди старшого віку та/або представники маломобільних груп населення, які раніше відмовлялися залишати домівки.

На Донеччині евакуація відбувається у зв'язку зі просуванням військ РФ, але не призводить до масового переміщення населення, як це було навесні-влітку 2022 року.*

На південному сході Харківської області сповільнився потік вимушених або екстрених евакуаційних місій, що розпочався у 2023 році поблизу міста Куп'янськ. Саме наступ РФ у північній частині області (поблизу кордону з белгородською областю, РФ) створив нову надзвичайну ситуацію у травні 2024 року. Від 10 червня до початку липня з Вовчанська та Липців довелося евакуювати майже 12 000 людей. Крім інтенсивності обстрілів з боку РФ і бойових дій, багатьох до переміщення підштовхнув страх вдруге пережити окупацію.

Місце компактного проживання у місті Покровськ, Донецька область

*Примітка: ситуація змінилася в червні 2024 року у зв'язку із погіршенням ситуації в області.

Процес евакуації продемонстрував високий рівень координації між обласною та місцевими військовими адміністраціями, Державною службою з надзвичайних ситуацій і Національною поліцією, а також місцевими організаціями, які були активно залучені та активізувалися. У Харкові саме Координаційний гуманітарний центр, створений у 2022 році місцевими представниками громадянського суспільства разом з обласною військовою адміністрацією, взяв на себе відповідальність за розміщення евакуйованих. Ця формула співпраці між громадянським суспільством і державними установами довела ефективність в умовах надзвичайної ситуації в області. Транзитний пункт, створений на базі закладу освіти на околицях Харкова, об'єднав громадські організації та благодійні фонди.

Серед залучених до порятунку організацій більшу частину складають українські ініціативи (місцеві та національні), також активно долучаються міжнародні організації. Це свідчить про дієвість і послідовність солідарних зусиль у реагуванні на надзвичайні ситуації. У транзитному пункті евакуйованим пропонують різні послуги: гаряче харчування, тимчасове розміщення, видачу одягу, продуктових наборів і засобів гігієни, засобів для пересування представників маломобільних груп населення, реєстрацію на отримання фінансової допомоги у розмірі 10 800 гривень, медичну допомогу та медикаменти, психологічну підтримку. Більшість евакуйованих перебувають у стані стресу, переживши жах ворожих бомбардувань і втративши все.

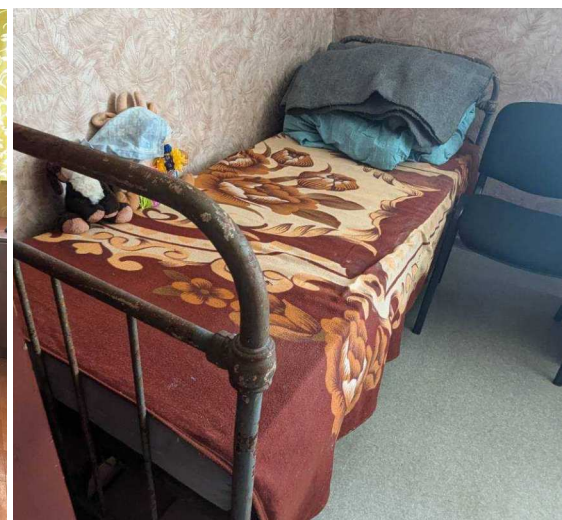
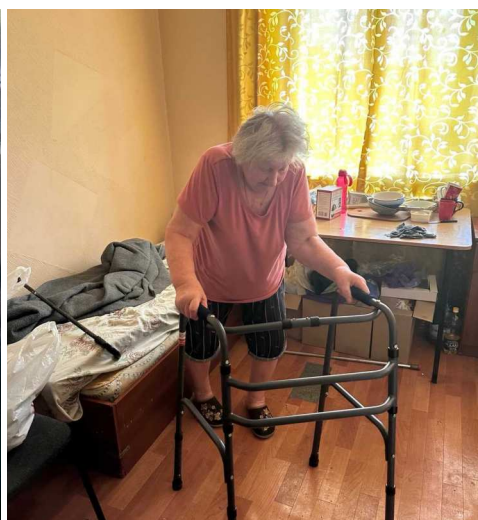
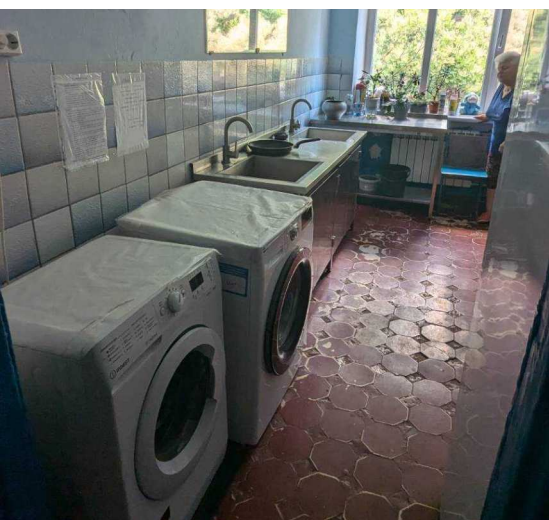

Транзитний пункт у місті Харків, де приймають евакуйованих

Зі транзитного пункту евакуйованих розвозять до тимчасових прихистків, переважно створених муніципальною або місцевою владою на базі університетських гуртожитків. Члени моніторингової місії відвідали декілька таких центрів 17 і 18 травня 2024 року. Більшість приміщень є старими, тісними, погано обладнаними та мебльованими, у них не вистачає кухонь і душових кабін, у багатоповерхових будівлях часто не працюють ліфти. Якість відвіданих транзитних приміщень має бути покращена, особливо з огляду на те, що для евакуйованих, які не мають куди повертатися, тимчасові труднощі перетворюються на постійні проблеми.

Гуманітарні потреби евакуйованих є численними: продуктові набори, одяг, кухонне приладдя, постільна білизна, обладнання для допомоги представникам маломобільних груп, психосоціальна допомога, допомога під час пошуку роботи (у довготривалій перспективі), корм і переноски для тварин, яких люди не полишають під час евакуації.

Особливе занепокоєння викликають історії врятованих представників маломобільних груп населення та людей з інвалідністю. Прихистків для них у Харкові катастрофічно не вистачає, їх часто створюють волонтерські групи з нерегулярним фінансуванням. У студентських гуртожитках, перетворених на місця компактного проживання, представники маломобільних груп населення часто розміщуються на верхніх поверхах, бо їх зазвичай евакуюють останніми, що посилює залежність і погіршує умови проживання. Проблема евакуації таких людей стає дедалі гострішою на національному рівні, адже вичерпуються місця для розміщення у спеціалізованих установах у віддалених регіонах або пристосованих будівлях, обладнаних сходовими підйомниками. Необхідно терміново будувати нові заклади для розміщення представників маломобільних груп населення, а також будинки підтриманого проживання. У цьому контексті тотальна деінституалізація закладів для людей з інвалідністю однозначно становить проблему, зважаючи на неможливість створення гідних умов для переходу з однієї системи в іншу у воєнний час.

Тимчасові прихистки для евакуйованих, Харківська область

ІНДИВІДУАЛЬНІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ

Неперервність життя поблизу лінії фронту в умовах постійної небезпеки зумовлена адаптаційними можливостями населення та є доказом стійкості інституцій перед викликами повномасштабного вторгнення рф. Індивідуальні стратегії адаптації були сформовані у 2014 році в Донецькій і Луганській областях, а з 2022 року – в інших прифронтових громадах. Стратегії варіюються: від розробки правил поведінки в умовах повномасштабної війни до підтримання особистої та професійної діяльності, що дозволяє людям підтвердити не лише здатність діяти, а й відповідальність перед іншими.

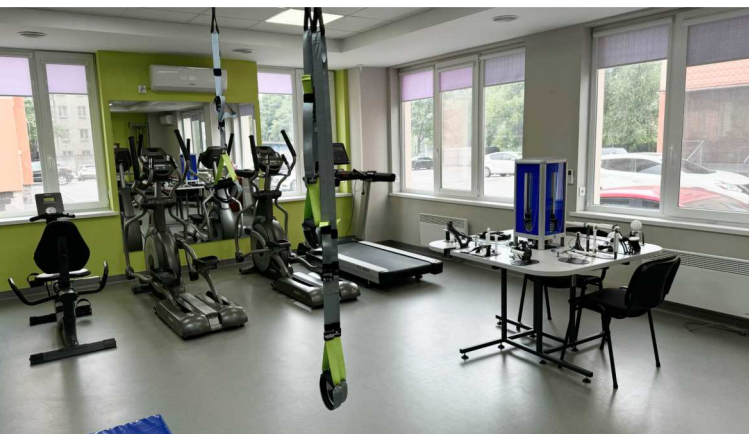
Моніторингова місія також відмітила появу нових стратегій інституційної адаптації, зокрема й реорганізацію системи середньої освіти у прифронтових громадах, створену з метою переходу від виключно онлайн-формату до більш аудиторних форм навчання. Харків є новатором – після експерименту з навчанням на станціях метрополітену для учнів віком 6-18 років на початку 2023/24 навчального року, місто відкрило першу підземну школу у квітні 2024 року для близько 450 учнів. Потужність закладу була збільшена до 900 учнів завдяки навчанню у 2 зміни. 11 шкіл району отримали змогу зібрати школярів разом у визначених приміщеннях і розв'язати проблему десоціалізації дітей, які понад 4 роки вчилися віддалено в умовах війни та пандемії. Підземна школа оснащена сучасним обладнанням (меблі, інтерактивні дошки, комп'ютери, інтернет, інклюзивні підйомники для дітей з інвалідністю), а також зоною харчування та кабінетом медсестри. Цей досвід, що є зразковим, переймають інші міста. У Запоріжжі також запустили перший будівельний майданчик для підземної школи, там планують відкрити щонайменше декілька таких закладів освіти.

Серед інших прикладів інституційної адаптації до нових умов, представники Державної служби з надзвичайних ситуацій (ДСНС) Запоріжжя пояснили представникам місії, що були змушені адаптувати методи реагування до тактики армії рф, яка полягає в нанесенні повторних ударів. З огляду на це служба налагодила координацію з військовими, які попереджають про загрози в режимі реального часу. Загони ДСНС також роблять все можливе задля захисту команд, відкликаючи частину рятувальників у разі загрози повторного удару, дозволяючи продовжувати рятувальну діяльність на добровільних засадах.

РОЗГОРТАННЯ ТИМЧАСОВО ПЕРЕМІЩЕНИХ ГРОМАД І УСТАНОВ

Моніторингова місія зосередила увагу й на стратегіях адаптації тимчасово переміщених територіальних громад, що були змушені покинути території після тимчасової окупації військами РФ і переїхали протягом 2022 року на підконтрольні уряду України території. Втративши контроль над територіями, приміщеннями та значною частиною матеріальних цінностей, адміністрації громад і різні установи (охорони здоров'я, освіти тощо) намагаються підтримувати та розвивати зв'язок зі своїми жителями, які вимушено переїхали та здебільшого зареєструвалися як внутрішньо переміщені особи. Члени моніторингової місії зустрілися зокрема й зі представниками громади міста Токмак, що є тимчасово окупованою від 26 лютого 2022 року, а з 7 травня 2022 року була переміщена до Запоріжжя. Ця громада до повномасштабного вторгнення налічувала 36 000 осіб, нині – 3 640 людей у Запоріжжі та околицях, зокрема й 934 дитини, 250 з яких – школярі. У межах своїх обов'язків міська військова адміністрація (МВА) пропонує їм широкий спектр адміністративних послуг, надає щомісячну гуманітарну допомогу та організовує діяльність гарячих ліній.

Релокована Рубіжанська лікарня
у місті Харків

Приміщення релокованої Токмацької
громади у місті Запоріжжя

Крім того, МВА міста Токмака сприяє релокації медичних і освітніх установ громади, допомагаючи їм у пошуку приміщень і обладнання для відновлення роботи в якості переміщених закладів. Знайшовши приміщення в центрі міста та отримавши офіційну реєстрацію як заклад, що працює за договором з Національною службою здоров'я України, Токмацька лікарня відкрила двері восени 2023 року та відтоді пропонує широкий спектр послуг: медичні аналізи, консультації сімейного лікаря, фізична реабілітація, ендокринологія та гінекологія. За підтримки міжнародних і українських гуманітарних організацій, МВА допомогла закладу облаштувати приміщення та знайти обладнання, необхідне для розширення спектру послуг. Це дозволило зберегти основну групу медичного персоналу Токмака (7 з 12 осіб), а також найняти медичний персонал з інших тимчасово окупованих міст, як-от Бердянськ.

Адміністрація також намагається підтримувати вчителів і учнів громади. Навесні 2024 року відкрився освітній хаб, що пропонує учням різного віку з 10 переміщених шкіл Токмака очні навчальні та позакласні заняття, логопедичну та психологічну допомогу. Дистанційна форма навчання дозволяє їй підтримувати зв'язок із деякими учнями, які залишаються в окупації: 580 з них проходять навчання за індивідуальною програмою, що об'єднує запропоновані вчителями вправи та предмети, які підлягають перевірці.

Ідентичні зусилля з релокації місцевих адміністрацій і об'єктів (лікарень, шкіл) докладають й інші територіальні громади. Луганська область успішно перемістила 46 медичних закладів на підконтрольну територію, 20 інших все ще не можуть відновити діяльність. 87 закладів освіти з Луганська зберегли ліцензії та пропонують курси дистанційного навчання.

Обговорення з представниками інших громад (Чернігівської, Андріївської, Осипенківської громади Запорізької області), а також зі представниками тимчасово переміщених з ТОТ відділів ДСНС допомогли визначити труднощі, з якими стикаються ці суб'єкти:

- брак ресурсів у ситуації, коли державні субсидії залишаються основним джерелом фінансування;
- брак приміщень і/або обладнання для релокації;
- конкуренція за цільову аудиторію (пацієнтів, студентів) між медичними та освітніми закладами приймаючих територій і тимчасово переміщеними закладами (водночас для отримання права на державні субвенції особливо важливим є кількість здобувачів освіти/отримувачів медичних послуг і наданих їм послуг).

У випадку з ДСНС конкуренція за цільову аудиторію відсутня, а переміщені підрозділи наділені широким спектром повноважень, але всі вони стикаються з проблемою нестачі ресурсів для придбання оргтехніки, захисного та професійного спорядження для рятувальників. Із закриттям цих потреб часто допомагають благодійні організації та фонди.

ПРОБЛЕМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЗРУЙНОВАНОГО ЖИТЛА

За спостереженнями місії, ремонт або відновлення приватного житла та громадських будівель, що були пошкоджені внаслідок бойових дій, залишається однією з найбільших проблем у всіх прифронтових населених пунктах, де проводився моніторинг. Зазнавши значних руйнувань житла та важливої інфраструктури (шкіл, медичних закладів, мереж водо-, електро- та тепlopостачання тощо), а також втративши фінансові ресурси через часткове або повне руйнування економіки, громади намагаються відновити завдані пошкодження. У територіальній громаді міста Лиман (Донецька область) населені пункти Ярова, Олександрівка та Соснове зазнали руйнувань на 70%, 90% та 100% житлової та комунальної інфраструктури. Місто Лиман зруйноване ворогом майже на 90%, а Святогірськ – на близько 80%, зокрема й усі адміністративні будівлі.

Зруйновані будинки у селищі Ярова, Донецька область

Лиманська (Донеччина) та Таврійська (Запоріжжя) громади, що розташовані поблизу лінії фронту та віднесені до червоної зони активних бойових дій, стикаються з гострою потребою ремонту та відновлення пошкоджених будівель, бо не покриваються державною програмою «єВідновлення» через наближеність до фронту. Жителі та представники цих громад можуть розраховувати лише на підтримку з боку українських або міжнародних організацій.

Менш складна ситуація спостерігається у відвіданих громадах, які потрапили до помаранчевої зони можливих бойових дій: Святогірська та Покровська (Донеччина), Ізюмська (Харківщина) громади. Там діє державна програма «єВідновлення», але залишаються інші проблеми, як-от відсутність спеціального персоналу, уповноваженого реєструвати заявки про пошкодження або руйнування житла в публічному реєстрі завданих руйнувань. Така реєстрація необхідна для того, аби розпочати процес оцінки руйнувань і виплати компенсацій.

У селі Срібне Покровської міської громади реєстрація заяви про пошкодження та вимоги про компенсацію в публічному реєстрі займає майже 3 місяці. Крім того, програма «єВідновлення» доступна лише для власників нерухомості, які мають у розпорядженні дійсні документи, що підтверджують право власності. Проте значна частина мешканців сільської місцевості в Україні (до 60%) ніколи не реєструвала приватне житло в компетентних органах. Така неформальна практика, що існує вже понад три десятиліття, стала пасткою в умовах війни та пов'язаних із нею руйнувань. Реєстрація права власності вимагає розуміння адміністративних процедур, часто супроводу юриста, а також часу та грошей (до 20 000 гривень, це еквівалентно 500 євро), що доступно не всім жителям віддалених громад.

Також важливо зауважити, що значна частина мешканців, які повернулися до прифронтових населених пунктів, є людьми старшого віку. Попри те, що вони отримують від держави компенсаційні сертифікати на придбання будівельних матеріалів, у більшості випадків вони не можуть самостійно виконати ремонтні роботи. Через це та тривалі процедури державних компенсаційних програм багато мешканців громад досі живуть у зруйнованому та непристосованому для проживання житлі.

Знищений будинок у селі Кам'янка, Харківська область

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1 Продовжувати надавати допомогу цивільному населенню, евакуйованому в екстреному порядку зі прифронтових населених пунктів. Процес передбачає:**
 - поліпшення якості транзитного розміщення в гуртожитках
 - створення спеціальних прихистків для представників маломобільних груп населення та осіб з інвалідністю, а також регулярне фінансування цих установ;
 - забезпечення гуманітарних потреб евакуйованих, як-от надання гарячого харчування, одягу та гігієнічних засобів, кухонного приладдя, постільної білизни, обладнання для представників маломобільних груп тощо.
- 2 Підтримувати фінансово ремонтні та відновлювальні роботи у прифронтових населених пунктах, особливо тих, що віднесені до червоної зони активних бойових дій і позбавлені державного фінансування, а також тих, що належать до помаранчевої зони.**
- 3 Спрямовувати підтримку на повну реконструкцію або консервацію найбільш пошкоджених громадських або приватних будівель; реалізовувати подальший ремонт після завершення бойових дій.**
- 4 Залучати місцеві будівельні бригади до ремонту приватного житла людей старшого віку та представників маломобільних груп із використанням матеріалів, що надані міжнародними та українськими гуманітарними організаціями або придбані через державні компенсаційні програми.**
- 5 Докладати зусиль для покращення доступу до води та електроенергії у прифронтових громадах.**
- 6 Надавати матеріальну допомогу тимчасово переміщеним територіальним громадам і установам (приміщення, обладнання та матеріали для освітніх чи медичних закладів).**
- 7 Підтримувати зусилля, що спрямовані на повернення дітей до офлайн-навчання у прифронтових громадах (йдеться про родини, які прийняли рішення не евакуйоватися до безпечніших регіонів).**
- 8 Надавати допомогу у створенні загальноосвітніх шкіл або дитячих садків у підземних приміщеннях із дотриманням безпекових вимог, це допоможе розв'язати проблему тривалої десоціалізації дітей.**

- 9 **Розвивати мережу позашкільних гуртків і активностей**, які можуть бути проведені для малих груп дітей і підлітків в укриттях із дотриманням безпекових вимог. Розбудова співпраці закладів освіти із молодіжними хабами, безпечними просторами та іншими центрами, що створені благодійними організаціями, допоможе соціалізуватися та подолати освітні втрати.
- 10 **Надавати технічну допомогу (інтерактивні дошки, комп'ютери, планшети) школам у прифронтових або тимчасово переміщених громадах**, а також психологічну допомогу педагогічному персоналу та учням.
- 11 **Активно підтримувати прифронтові громади в ремонті пошкоджених будівель і інфраструктури, наданні медичної допомоги, безкоштовного транспорту до найближчих міст, будівельних матеріалів, матеріальної допомоги освітнім і медичним закладам.** Потреби в продовольчій допомозі у громадах нині задовольняються, водночас потреби в засобах гігієни та опалювальних матеріалах залишаються актуальними.
- 12 **Підтримувати розробку програм зі працевлаштування та перекваліфікації (зокрема й для осіб віком 45-65 років).** Люди повертаються в небезпечні прифронтові населені пункти, а безробіття є ендемічним через масштаби руйнувань і пошкоджень економіки й інфраструктури громад.
- 13 **Надавати правову допомогу щодо відновлення документів, що посвідчують особу та право власності, а також психологічну та соціальну підтримку всім жителям прифронту, зокрема й представникам різних гендерних, професійних і вікових груп.** Особливо ефективною видається формула мобільних бригад у складі юристів, соціальних працівників і психологів, які забезпечують постійну присутність у найвіддаленіших і важкодоступних населених пунктах.
- 14 **Гарантувати високий ступінь гнучкості в наданні допомоги**, що має бути адаптована до актуальних потреб у режимі реального часу, бо надзвичайні ситуації виникають у зв'язку з розвитком подій на фронті під час війни РФ проти України. Вимога гнучкості має бути інтегрована у програми підтримки та гранти міжнародних донорів.
- 15 **Дотримуватися принципів і правил локалізації міжнародної гуманітарної допомоги**, що має надходити безпосередньо до українських гуманітарних організацій, які працюють у безпосередній близькості до місця подій і довели ефективність, як це було під час екстреної евакуації з північних районів країни.

ВІДВІДАНИ НАСЕЛЕНІ ПУНКТИ

Запорізька область

місто Запоріжжя, села Юльївка, Вільнянка, Веселянка, Григорівка, Новолександрівка, Зарічне, Вільнянськ і Таврійське

Дніпропетровська область

місто Дніпро

Донецька область

міста Покровськ, Лиман і Святогірськ, селища Ярова та Дробишеве, села Срібне, Комар, Багатир і Костянтинопіль, Богородичне

Харківська область

міста Харків, Ізюм і Чугуїв, селище Докучаєвське, села Липчанівка та Кам'янка

МОНІТОРИНГ ПРИФРОНТОВИХ І ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

Від 2014 року команда Благодійного фонду «Схід SOS» ретельно моніторить гуманітарну ситуацію у прифронтових населених пунктах України. Ці зусилля стали важливим джерелом інформації для національних і міжнародних адвокаційних ініціатив.

Наші місії охоплюють прифронтові та деокуповані регіони країни. Цей підхід дозволяє точно визначити та оцінити потреби постраждалих населених пунктів, що сприяє розробці рекомендацій щодо гуманітарного реагування.

Запрошуємо вас відсканувати QR-коди, аби ознайомитися з моніторинговими звітами, які ми публікуємо двічі на рік.

Якщо ви бажаєте отримати ранній доступ до найактуальнішої інформації, просимо писати на електронну адресу info@east-sos.org.

ПІДГОТОВЛЕНІ МОНІТОРИНГОВІ ЗВІТИ

Моніторинг прифронтових територій Запорізької та Донецької областей
(травень 2023 року)

Наслідки підриву окупантами Каховської ГЕС: звіт моніторингової місії
(червень 2023 року)

Рік після деокупації: Херсонщина, Миколаївщина, Донецщина та Харківщина
(жовтень 2023 року)

ПРО ФОНД «СХІД SOS»

Благодійний фонд «Схід SOS» у 2014 році створили активісти Правозахисного центру «Поступ» у місті Луганськ, Правозахисного центру «Дія» у Криму та громадського сектору луганського Євромайдану. Нашою місією є допомога постраждалим унаслідок російської агресії, сприяння демократичним трансформаціям і ствердженню цінностей прав людини в Україні.

Від початку повномасштабного вторгнення діяльність охоплює всі підконтрольні Уряду України території. Нині займаємося евакуацією та розміщенням жителів прифронтових населених пунктів, зокрема й представників маломобільних груп населення, осіб старшого віку та людей з інвалідністю. Крім того, облаштовуємо шелтери та геріатричні центри для проживання вимушених переселенців, ремонтуємо пошкоджені приватні будинки в постраждалих громадах, закупаємо необхідне устаткування для пунктів незламності та укриттів, передаємо гуманітарну допомогу.

Ми реалізуємо низку навчальних програм для освітян, підсилюємо роботу шкільних психологів і оснащуємо заклади освіти технікою для онлайн-навчання. У 2022 започаткували Всеукраїнську мережу безпечних просторів для жінок і дівчат «Затишно спасе», а мобільні бригади психосоціальної та юридичної підтримки працюють у прифронтових і деокупованих населених пунктах.

Також активно розвиваються напрями адвокації прав постраждалих від російської агресії та документування воєнних злочинів. Ми регулярно проводимо моніторингові місії, результати яких презентуємо в Україні та за кордоном. Водночас оператори гарячої лінії надають безоплатні інформаційні та юридичні консультації жителям України, бо ми завжди готові допомогти тим, хто цього потребує.

Дізнатися більше про діяльність фонду можна тут: <https://vostok-sos.org/>

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

0 800 332 614

info@east-sos.org

